

Füstgáz tisztítás

A hulladékégetés legnagyobb környezetvédelmi problémája a füstgázok által okozott *légszennyezés!*

A füstgáz összetétele függ:

- az égetett hulladék összetételétől,
- az égető berendezés típusától,
- az üzemeltetési paraméterektől.

I. Szennyező anyagok

Komponens	(mg/m ³)
SO ₂	1000-3000
NO _x	500-1500
HCl	2000-8000
HF	20-100
CO	500-1000
Por	5000-1500

Szerves vegyületek: dioxinok, furánok, egyéb policiklusos aromás vegyületek
Nehéz- és egyéb fémek (Pb, Hg, Cd, ...)

A kibocsátásra vonatkozó előírások: 3/2002 (II.2) KöM. rendelet (2000/76/EC EU direktíva alapján) szerint

PI

A teljes portartalom	10 mg/Nm ³
A teljes szerves C tartalom	10 mg/Nm ³
SO ₂	50 mg/Nm ³
Dioxin/ furán	0,1 ngTE/Nm ³
NO _x (NO ₂ -ben kifejezve) ⁺	200 vagy 400 mg/Nm ³

⁺ Az égető kapacitásától függően

Égetési filozófia:

- Régebben: a szennyező anyagok (főleg a nehézfémek) maradjanak a salakban.
- Újabban: távozzanak a füstgázzal, és hatékony füstgáztisztítással távolítsák el azokat. Így a salak nem veszélyes hulladék

A szennyező anyagok a pernyében dúsulnak fel, a gőz állapotúak a füstgáz lehűtésekor a szilárd részecskék felületén kondenzálódnak. (A nehézfémek 80-90%-a a porszemeken!)

Az egyes *fémek megoszlása* a különböző égéstermékek között erősen változó:

	Pb [%]	Hg [%]
Salak	60-70	0
pernye	30-35	20-25
Füstgáz	4-5	70-80

A füstgáz a szennyező anyagokat *aeroszol* formájában tartalmazza.

Aeroszol: gáz + a benne eloszlott kisméretű (10^{-7} - 10^{-3} cm) folyékony (köd) vagy szilárd (por vagy füst) részecskék.

Szerves szennyező vegyületek

a. *Dioxinok és furánok:*

Rákkeltőek, megengedett emissziós határérték: 0,1 [ngTE/Nm³] TE: toxicitás egyenérték

Dioxinok (PCDD): poliklórozott dibenzo-dioxin(ok)

A legmérgezőbb dioxin: 2,3,7,8 tetraklór dibenzodioxin (TE=1.0)

Furánok (PCDF): poliklórozott dibenzo furán(ok)

A legmérgezőbb: 2,3,4,7,8 pentaklórdibenzofurán (TE=0,5)

Emisszió (füstgáz-tisztítás nélkül):

települési hulladékégető 300-500 [mg/m³], ipari hulladékégető 2-3 nagyságrenddel kisebb.

Határérték: 0,1 ng TE/Nm³!

b. *További mérgező szerves vegyületek:*

Poliklórozott bifenilek (PCB)

Poliklórozott fenolok (PCP)

Polibrómozott difeniléterek: a számítógépek tűzálló bevonata hosszú ideig ezt tartalmazta.

II. A szennyező anyagok leválasztása

Leválasztási hatásfok: $\eta = (C_{be} - C_{ki}) / C_{be}$

1. Szilárd részecskék (por)

Jó hatásfokkal ($\eta > 99\%$) leválaszthatók zsákos szűrővel és száraz vagy nedves elektrofilterrel.

Előzetes leválasztás ciklonnal is lehetséges ($\eta \approx 90\%$).

2. A gázállapotú szennyezők leválasztása

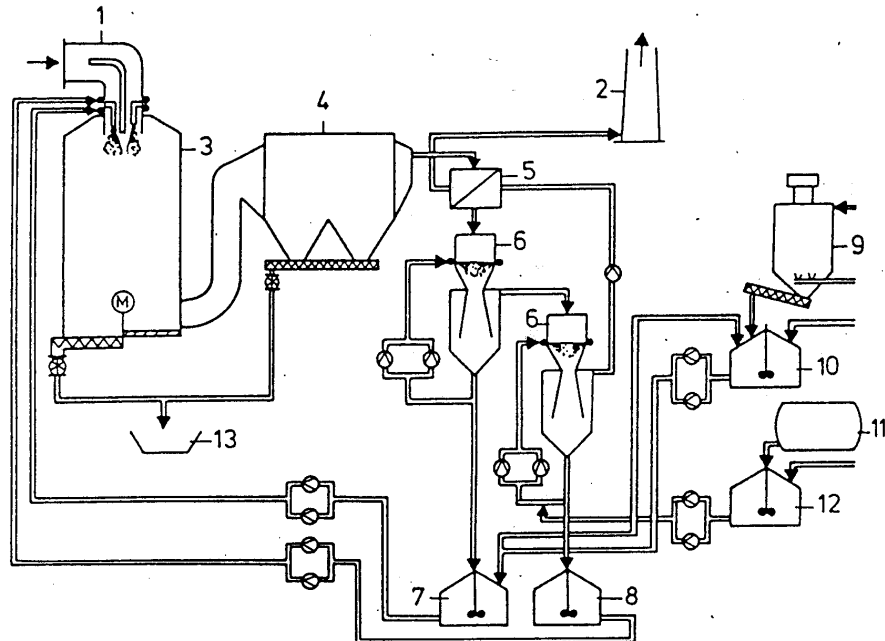
Eljárások: nedves, félszáraz, száraz

a. Nedves eljárás

Lépések: 1. savas vagy semleges mosás - 2. lúgos mosás (SO₂ eltávolítása céljából)

A sók a mosófolyadékban maradnak, amit bepárlással vagy száraz szorpció eljárással kezelnek.

A bepárlásos illetve porlasztásos eljárásban a Hg a berendezésben feldúsul. A Hg eltávolítása a mosóvízből: TMT komplexképzővel: 2,5 [mg/l] -> 0,05

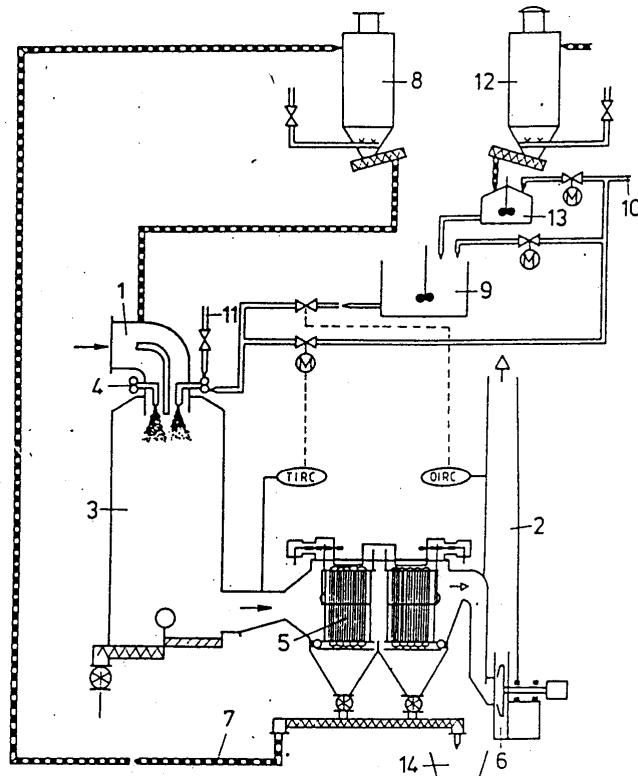

Mosás kétfokozatú Venturi mosóval és szennyvízbepárlással

1. nyers füstgáz
2. tisztított füstgáz
3. porlasztva szárító elpárolgató
4. szűrő
5. üvegcsöves hőcserélő
6. Venturi mosó
7. semlegesítő tartály
8. iszapgyűjtő
9. mészsiló
10. mésztej-előállítás
11. lúgtartály
12. lúgos mosófolyadék előállítása
13. száraz végtermék

b. Félszáraz eljárás

A szorbens szuszpenzió vagy oldat, pl. mészhidrát-oldat.

Félszáraz füstgáztisztítás (Deutsche Babcock AG)

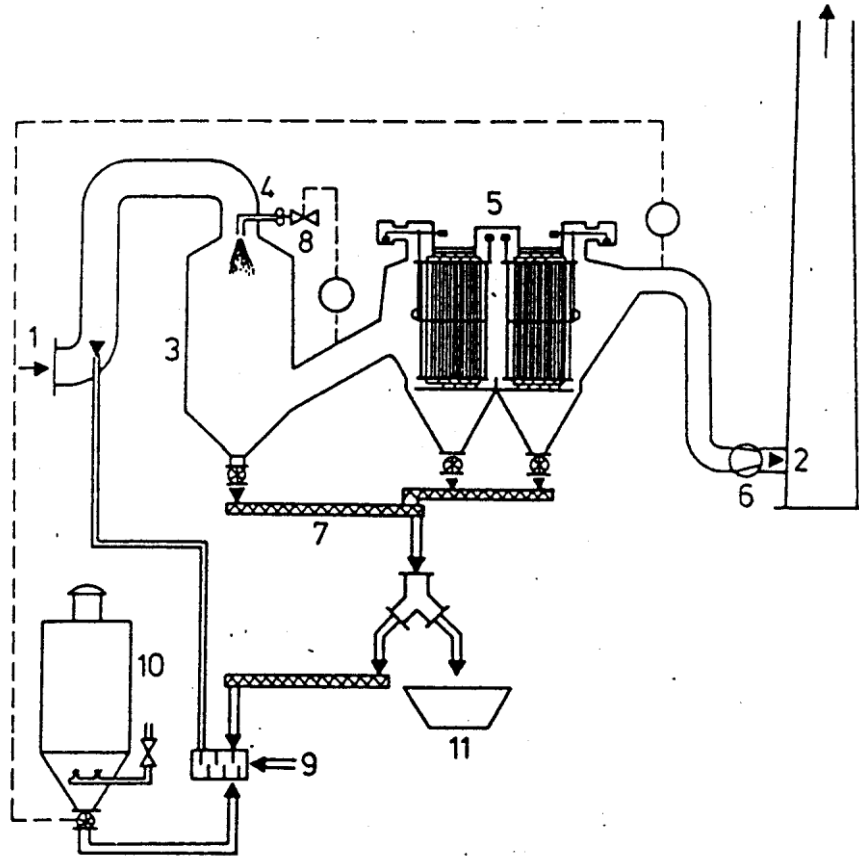
1. nyers füstgáz 2. tisztított füstgáz 3. porlasztva szárító 4. porlasztó 5. elektrofilter 6. ventillátor 7. porszállító rendszer 8. recirkulált anyag-siló 9. mésztej-tároló 10. víz 11. sűrített levegő 12. mészsiló 13. mészoldó 14. száraz végtermék

c. Száraz eljárás

A szorbens szilárd anyag (mészhidrát), feleslegben alkalmazzák.

A füstgázt nedvesítik.

A füstgáz bevitele pneumatikus szállítással.

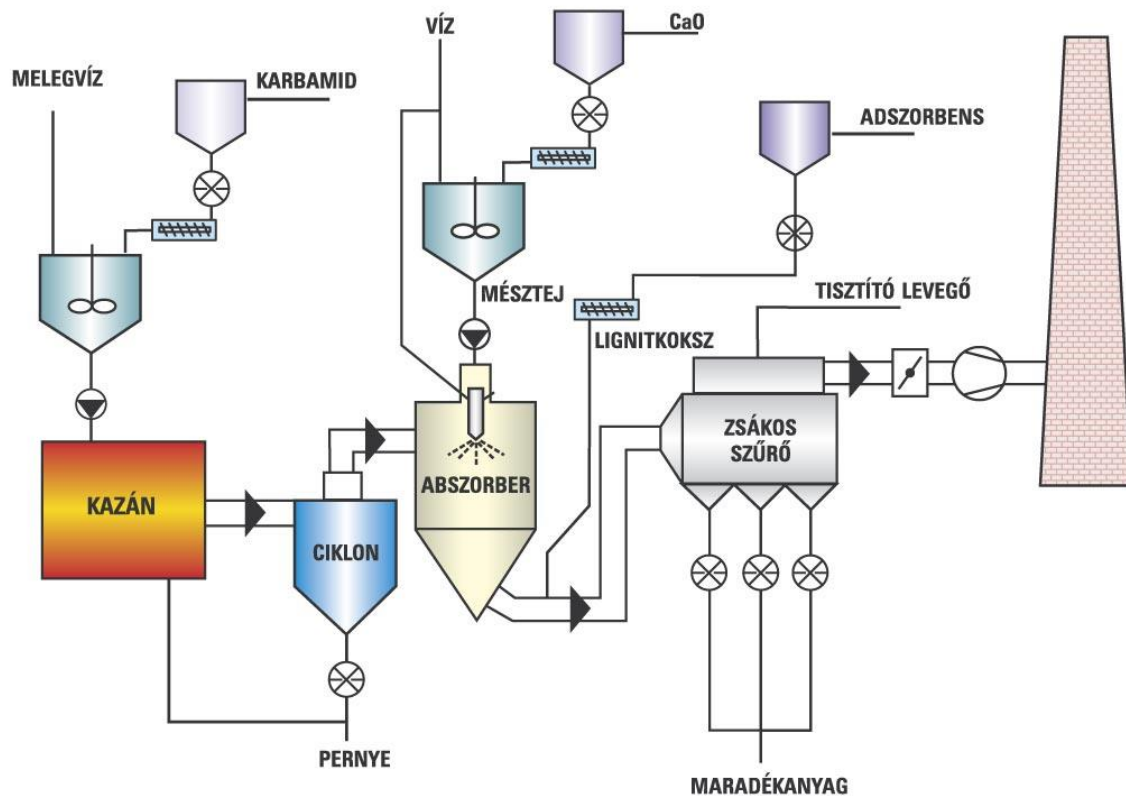
Száraz füstgáztisztítás (Deutsche Babcock AG)

1. nyers füstgáz
2. tisztított füstgáz
3. reaktor
4. kondicionáló vízbepermetezés
5. elektrofilter
6. ventilátor
7. porgyűjtő rendszer
8. víz
9. sűrített levegő
10. mészsiló
11. száraz végtermék

A Hulladékhasznosító Mű füstgáztisztítási technológiája

A félszáraz, szennyvízmentes füstgáztisztítás főbb lépései (ábra):

- A *nitrogén-oxidok redukciója* karbamid vizes oldatának tüztérbe való befecskendezésével (SNCR (szelektív nem katalitikus redukció) denox eljárás).
- A *pernye előzetes leválasztása* kettős ciklonban (hatásfok kb. 90 %).
- A savas gázok semlegesítése mésztejjel való *abszorpcióval*.
- A dioxinok, furánok, Hg gőz *adszorpciója* céljából lignit kokszt betáplálása.
- A maradék pernye, reakció-sók, többlet-abszorbens és adszorbens *kiszűrése* (zsákos szűrő).
- A füstgázok kéménybe továbbítása *ventilátorral*, ami a tüztérhuzatát is biztosítja.

A budapesti égető füstgáztisztító rendszere

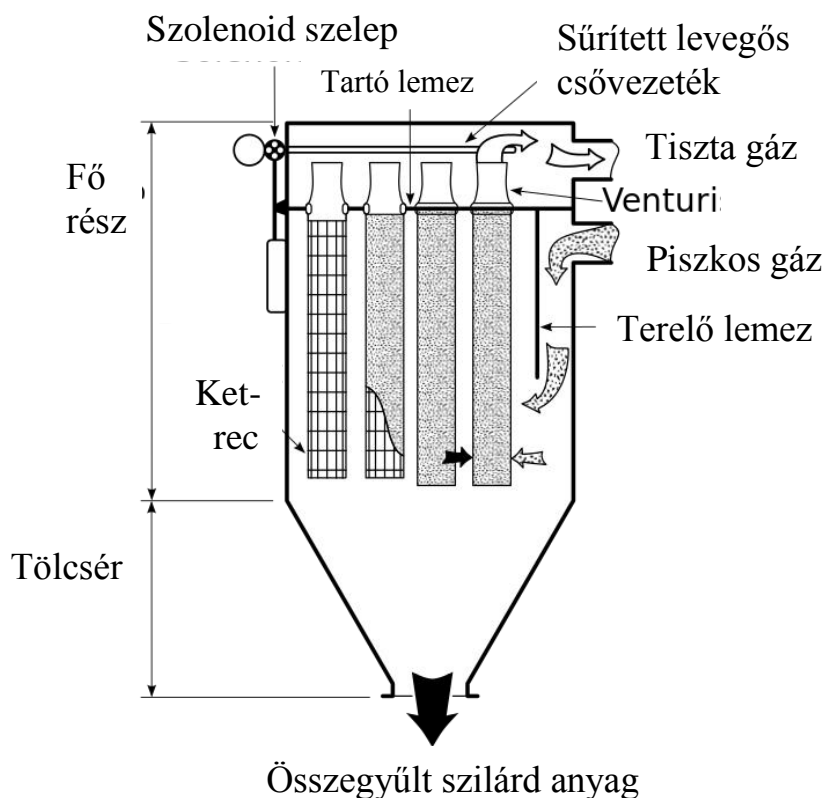
A kilépő (tisztított) füstgáz összetételének szabályozása:

- NO_x koncentráció a karbamid oldat mennyiségével,
- HCl és SO₂ a mésztej mennyiségével.

(Az abszorberben a mésztej mellett még vizet is fecskendeznek be a hőmérséklet szabályozására.)

A zsákok külső felületén kialakuló porréteget szabályozható ütemezésű *sűrített levegő befúvási impulzusokkal* távolítják el. Mindegyik kazán teljes körű emisszió mérő monitoring rendszerrel rendelkezik. A 3/2002. KöM rendeletben előírt *valamennyi szennyező komponens folyamatos mérése és regisztrálása*, az adatok számítógépes feldolgozása történik. A kazánok huzamai alatti tölcésrégekben összegyűlő kazánpernye és a ciklonokban leválasztott pernye közösen, mechanikus-, majd pneumatikus úton jut el a *pernyesilóba*. A zsákos szűrő tölcésreibe összegyűlő szilárd maradékanyag a pernyéhez hasonló módon kerül a *maradékanyag silóba*. A füstgáztisztítási maradékanyagokat zárt konténerekben, száraz por formában szállítják el *veszélyes hulladék lerakón* történő ártalmatlanítás céljából.

Zsákos szűrő lefúvatós tisztítással

A zsákokat a kitámasztó ketrecekre helyezik el. A piszkos gáz terelés után a zsák falán áthalad, majd a megszárt tiszta gáz a zsák belsejéből Venturi csövön át távozik.

A sűrített levegő impulzusszerű befúvatása csővezetéken át, rövid (0,1 s) idejű szakaszokban történik, így a berendezés folyamatosan üzemeltethető, és nem kell azt fülkékre bontani. A zsák meghajlik, a porlepeny megtörik, és a por lehullik és az alsó tölcséren át távozik.